

سال-۱۴۳۲ ۱۶-جلسه - حجّیت عقلی اطاعت

مطلقه از ولیّ خدا

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ

وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ اللَّعْنَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ

أَجْمَعِينَ

صحبت در حجیت فعل اولیاء خدا، و منجزیتش نسبت به دیگران به این جا رسید - تا اون جایی که در خاطر من هست - حالا البته قبل از این که خدمتتون مطالب رو عرض کنم، احتمال داره که در این صحبت‌هایی که می‌کنیم، برای بعضی از رفقا، دوستان، بخصوص اهل فضل و اهل علم، یک سؤالاتی پیش بیاد، اشکالاتی پیش بیاد؛ خب من مطلع نمی‌شم که طبعاً برداشت از صحبت‌های بنده، در نزد دیگران به چه کیفیت هست. لذا اگر سؤال و ابهامی هست، قبلاً خوبه رفقا بنویسند و بنده که میام

– حالا ماه رمضان که دیگه داره تمام می شه. حالا نمی دانم این مطالب تمام می شه یا که می مونه برای جلسات بعد از ماه رمضان – علی کلّ حال مطالب و سؤالات و اشکالات را بنویسند که در اون مجلس مطرح بشه. خب اگر اشکالی هست همه بدانند و پاسخش رو خب همه بشنوند و مسئله بدون اشکال جلو بره.

صحبت در این قضیه به این جا رسید که خدمت رفقا عرض کردیم: شرع به معنای راه و طریق و وصول به غایت از خلقت است. این معنا، معنای شرعه. **شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ** خداوند متعال دین را برای شما شرع قرار داد، که این، «مِنْ» اش همون «مِنْ» بیانیه است. که دین، عبارت است از راه و رسمی که حرکت از اون راه و پیروی از اون رسومات، انسان را به اون هدف از خلقت که تکامل است می رساند. این معنا، معنای شرعه. پس بنابراین، اگر راهی انسان را به اون هدف غایی از خلقت که تکامل است، نرسوند. که خب تکامل هم در قرآن نوشته دیگه، دیگه ما اینا رو بیان نمی کنیم؛ می گذریم. آیاتی که

دلالت می‌کند که هدف از خلقت چیست و مقصود چیست و مقام خلافت الهی چیست و روایاتی که در این زمینه از ائمه آمده: **إِنَّ اللَّهَ مَا خَلَقَ خَلْقَ اللَّهِ إِلَّا لِيَعْرِفُوهُ فَإِذَا عَرَفُوهُ عَبْدُوهُ وَاسْتَغْنَوْا مِنْ عِبَادَتِهِ عَنِ عِبَادَةِ مَا سِوَاهُ...** این‌ها چیزهاییست که دیگر پرداختن به این‌ها، هی باعث إطالة مجالس می‌شود. و مشخصه که دین یعنی روشی که انسان را به اون هدف از خلقت می‌رساند. چه دین پیامبران گذشته باشد، یا دین خاتم پیامبران باشد، پیامبر ما باشد، هرچه می‌خواهد باشد، **شَرَعَ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ.** یعنی همان دینی که خداوند توصیه کرده و سفارش کرده موسی و عیسی را و انبیاء گذشته را، ما برای شما همان دین را تشریح کردیم. همان دین را ما برای شما آوردیم. یا این‌که فرض بکنید که در بعضی آیات دیگر هست: **وَ اتَّبِعُوا مِلَّةَ أَبِي إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ** و اون انبیاء گذشته، که دین و شریعت پیامبر، همان شریعت ادیان گذشته و شریعت حضرت ابراهیم و حضرت اسماعیل و اینها بوده. یعنی در این آیات، خدا می‌فرماید شما تافته جدا بافته نیستید. همون

شریعتی که برای انبیاء گذشته است، همون شریعت
را ما برای شما آوردیم، البته با یک اصلاحاتی، با یک
تغییراتی، که در بعضی از این احکام، این تغییرات
بوده و بر اون اساس، باید شما حرکت کنید.

خیلی این قرآن، همونطوری که چند شب پیش
خدمت رفقا عرض کردم، خیلی عجیبه. ما قدر این
قرآن را نمی‌دانیم و ندانستیم. قدر این قرآن رو
ندانستیم و نمی‌دانیم که این قرآن واقعاً چه کتاب
مهمی ست و چه کتاب راه‌گشایی ست، و آیات قرآن،
هرکدامش یک پیام است برای ما در شبهات و
ابهامات و سؤالات و پرسش‌ها. این آیات قرآن،
خیلی عجیبه که چطور.... عرض کردم خدمت رفقا،
قرآن کتاب قصه نیست، کتاب تاریخ نیست. تاریخ
هرچه بوده به من چه مربوطه؟ گذشته! من الآن در
این سال و در این ماه و در این روز، [در] این شب
دارم زندگی می‌کنم. حالا در امت موسی چه گذشته،
خب به من چه ربطی داره؟ مثل این که بگیم که آقا
فرض بکنید که سال گذشته در فلان کشور، در فلان
نقطه از زمین، فلان شخص فلان حرف رو زد. یه

حرفی زد واسه مردمش. خوب به من چه ربطی داره؟
یا الان فرض کنید که در فلان جا دارن سخنرانی
می کنند. در فلان جا مجلس جشن گرفتند. عروسی
گرفتند، عزا گرفتند. این قضایای تاریخی، ارتباطی
به ما نداره، ربطی به ما نداره. مطالبی ست اتفاق افتاده
در طول زمان؛ و ما فعلا الان داریم زندگی می کنیم.
داریم در یک همچنین موقعیتی زندگی می کنیم. چرا
قرآن مشحون به حکایات و قصص و تاریخ افراد و
انبیاء و اشقیاء و اتقیاء؛ فرق نمی کنه، مؤمنین و کفار
و مشرکین، همه رو داره. از شداد و عاد و فرعون و
نمرود چقدر داره؟ از موسی و عیسی و فرض بکنید
که لقمان - که حالا بعضیا می گن که پیغمبر هم نبوده،
ولی بالاخره حکیم بوده - یعنی خیلی عجیبه، واقعا
عجیبه. اتفاقا اگر پیغمبر نبوده، خیلی این قضیه مهم
تر و بهتره! خیلی مهم تره، که خدا می گه به یک
شخصی که پیغمبر نبود، ما نور دادیم و حکمت
دادیم، و شما باید ازش تبعیت کنید! این اتفاقا خیلی
مهم تره.

خیلی قرآن، کتاب، کتابِ عجیبی ست. خیلی

کتاب عجیبی ست. در این داستان‌هایی که در قرآن، خلی باید فکر کنیم. در قضایای داوود و سلیمان، خلی باید فکر کنیم. در قضایای مربوط به یونس و قوش، اصلاً اسراری از توحید در این جا هست که انسان گیج می‌شه! گیج می‌شه، واقعا گیج می‌شه! وَ

ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿الأنبياء، ۸۷﴾ به! اصلاً چیز عجیبی ست!

چیز عجیبی ست. این ذکر یونسیه ای که متعارف است و به نام حضرت یونس، این ذکر در السنه و افواه هست، این ذکر است که خدمت رفقا بگم:

اولیاءِ الهی، از بدو سیرشون به سمت کمال و اون هدف و فنای ذاتی، هیچ‌گاه این ذکر یونسیه را ترک نکردند! این که سهل است، بعد از رجوع از فنای

ذاتی و حرکت در بقاء، بقاء بالله، این ذکر یونسیه، معنای جدیدی تازه پیدا می‌کنه! اصلاً این یه چیز

عجیبیه که چطور این لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ

من الظَّالِمِينَ، این در حرکت و سیر انسان، در دو نقطه

متقابل: حرکت به سوی کمال و رجوع بعد از کمال،

اصلاً این دو تا چه ربطی به هم داره؟ چه ارتباطی به

هم داره؟ در هر دوی اینها ذکر یونسیه... یعنی از اذکاری که... خب هر ذکر جای خودشو داره دیگه. اذکار، حکم طبقه‌های داروخانه رو دارند.

شما وقتی که یه بیماری دارید، وارد داروخانه می‌شید، از همون اول داروخانه تا اون آخر همه دواها رو می‌گیرید؟ نه! می‌رید نسخه رو می‌دید به اون شخص متصدی، اونم نگاه می‌کنه، این دارو، این آمپول، قرص و فلان، اینها مشخص، برمی‌داره به شما می‌ده. همه رو که نمی‌خورید. اذکار توحیدی، اذکار ولائی، اذکار قبل از فناء و حرکت به سوی اون حریم پروردگار، اذکار بعد از فناء و بقاء، تغییرات در اذکار، کیفیت گفتنش، همین ذکر یونسیه، شما خیال می‌کنید همین یه نوع سجده رفتنه؟ بنده حالا دیگه نمی‌تونم همه چیز رو بگم دیگه! این ذکر یونسیه، می‌تواند به حالات مختلف، به دهها نوع گفته بشه.

ما فقط چندتا شو می‌دونیم؟ یه دونه: سجده، لا إله إلاَّ

أنت، سبحانه إني كنت من الظالمين، تموم شد!

اینها همه، دارای خواص مختلف، آثار مختلف... آش شله قلمکار که نیستش که هرکی

شروع کنه بگه و از این و از اون و فلان و یک چیزی
دربیداد و خلاصه هرکی بشینه و فلان و از پیش
خودش و این‌ها... اینجوری نیست قضیه! خیلی
قضیه مهم‌تر از این حرف‌هاست و دقیق‌تر و
حساس‌تر و خطرناک‌تر! خطر هلاکت داره! اگر یه
وقتی انسان ذکری را در غیر از موقع خودش بگه،
می‌میره! شخص می‌میره! قلبش از کار می‌افته.
شوخی نیست. هرچیزی که نمی‌شه انسان بگه...
حالا هرکی درآمده اینو بگو، اونو بگو! و فلان... و
روی حساب و کتاب باید باشه، فرد، فرد خبیری باید
باشه.

وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... این قضیه
حضرت یونس مال چیه؟ مال چیه قضیه؟ چی رو
خدا می‌خواد به ما بگه؟ پیغمبر خدا، از دست
قومش، پدرش درآمده، پدرش درآمده، هرچی به
این مردم گفته، هرچی نصیحت کرده، فایده نکرده،
بعد دعا کرده، حالا که داره عذاب میاد، خب عذاب
میاد، اونم می‌گیره دیگه، وقتی یه جایی یه بمب

شیمیایی بزنند، فضا همه چی می شه؟ مسموم می شه.
حالا فرق نمی کنه، بچه شیرخوار باشه تنفس کنه
می میره، پیرمرد هفتادساله و هشتاد ساله هم باشه
تنفس کنه، جوان بیست ساله و سی ساله باشه اونم
می میره. تفاوت نمی کنه! شش، ششه. اعصاب،
اعصابه. سیستم بدنی و دفاع بدنی، خصوصیات
خودش رو دارند. پیغمبر خدا اگر تو اون جا بود،
عذاب خدا میاد، باید بیاد خارج بشه. باید بیاد خارج
بشه. این یک. ثانیاً، اگر پیغمبر خدا در اون جا باشه،
شاید عذاب نیاد.

اینطور نیستش که هر دمبیلی، آها! همینطوری یه
بمب رو بزن بخوره! نه بابا! کار خدا حساب داره،
مثل ما هر دمبیل نیست!

کارهای ما، هر دمبيله. هر دمبیل و هر زنبیل و
هر چی هر هر هر... اون جا نه! اونجا کار خدا حساب
داره، کتاب داره...

مرحوم آقا، این شعر رو خیلی می خونند و ایراد
می گرفتند بر جناب شیخ اجل، سخن سرای شیراز،
سعدی شیرازی، که می گوید:

قضادگر نشود، گر هزار ناله و آه ** به شکر یا

به شکایت بر آید از دهنی

فرشته‌ای که وکیل است بر خزائن باد ** چه غم

خورد که بمیرد چراغ پیر زنی

ایشون می فرمودند: نه! فرشته حساب اون چراغ

اون پیرزن رو هم می کنه! لذا گاهی اوقات میاد، یه

عذابی میاد و رد می شه. اون رو نمی گیره. از کنارش

رد می شه و نمی گیره اون رو. خیلی از مسائل اتفاق

افتاده، خیلی قضایا. علی کل حال، حضرت یونس

یکی دید اگر اون جا بیاد و خلاصه قرار باشه که

عذاب خدمت اونم برسه، خدمتش می رسه، پس

بذار بیایم بیرون. این یک.

دوم اینکه احتمال داره که نه، اصلا اگه اونجا بود،

عذاب نمی آمد. خدا گفته بابا برو بیرون، تا اینکه ما

خیالمون راحت بشه و ملائکه با خیال راحت

هرکاری دلشون می خواد... خلاصه بیان ترتیب این

خلایق رو بدند دیگه! خلائق و کافرانی که اینها

خب ایمان نمیارن و علاوه بر اون، جلوی ایمان و

توحید رو هم می گیرن. جلوی ایمان و توحید رو هم

می گیرن.

کارهای خدا بی حساب نیست. حضرت یونس
خب میاد بیرون. وقتی که میاد بیرون، میاد وسط
دریا، کار خب، کار درستی بوده دیگه، آمده و
نصیحت کرده و فلان و سالیان سال و حالا هم دعا
کرده و حالا خدا هم به دعای همین داره عذاب نازل
می کنه و بی حساب نیست قضیه. خب اگر بی
حساب بود، خدا نشسته حضرت یونس هرچی بگه
اجابت کنه؟ خب اون که دیگه خدا نیست! خدایی
که بشینه به حرفهای بنده گوش بده و امثال بنده، اون
که دیگه خدا نیست. خدایی که بیاد بشینه ببینه من
چی میگم: این باید بمیرد، خدا فوری بکشدش! این
باید برود، خدا فوری بکشدش، یا مثلاً... این باید
بماند، این باید مریض شود، اون باید... خب این که
دیگه خدا نیست! اگر ما بگیم این باید بمیرد، خدا
می گه نه خیر، تو باید به جای اون بمیری! ها!
این جوری نیست؟ هستش دیگه! اگر خدا بخواد به
جای... ما هرچی می گیم، یه چیزی... اگر خدا
بخواد بشینه ببینه که من هرچی در این جانیت می کنم

و فکر مه، خب این دیگه خدا نیست، این دیگه حکیم
نیست، این دیگه مدبّر نیست، این دیگه رازق نیست،
این دیگه قهّار نیست، این دیگه جبّار نیست، پس من
می شم خدا دیگه! منی که بر اساس فکر و خیال و
سلیقه شخصی، و نفسی که تا سر تو منجلاّب هواها
و هوس ها فرو رفته تقاضا می کنم! نه یه نفس رسول
الله. نه یه نفس امیرالمؤمنین. نفسی که از اون فرق
سر، از این مویی که دارید می بینید، تا این، آها! این
ناخن پایی که زیر جورابه، از این جا تا این جاش تو
نفسانیات، آنانیّت ها، خودکامگی ها، خود محوری ها
[است] که همه رو هم به اسم خدا می ذارم. همه رو
هم به اسم خدا می ذارم، از سر تا پا، توی این
منجلاّب و قاذورات دنیا و ریاسات و آنانیّت ها و
فرعونیّت ها گیر کرده، اونوقت من از خدا توقع دارم
اینجور بشود، اونجور بشود. ا! خدا بیاد حرف بنده
رو گوش بده؟ به به به به! قربان عمه ام بری! عجب
خدایی هستی تو دیگه! تو دیگه چه خدایی هستی؟!
اینجوری نیست قضیه! که خدا اون جا بالا بشینه
بینه که هرچی بنده اراده کرد، نه خیر! حساب و

کتاب داره! مجالی می‌دیم، چند روزی، گردشی بکن، چرخ‌بزن، اگر دیدیم که نه، حرکت حرکت مناسبی بود، بسم‌الله! حرکت نکردی، ورد می‌داریم مثل پف! دیدید؟ عین پف برداشتند. اون‌هایی که می‌گفتند ما تا قطره آخرمون وایمیسیم، همین روزها دیگه! می‌دونید این جریانات چیه و اخبار دنیا چیه و... کو؟ کوشن؟ این قضایایی که خدا برای فرعون و نمرود می‌گن مال کیه؟ بیا نگاه کن! بیا الان نگاه کن! انقدر که این‌ها تجهیزات خریدند، انقدر این‌ها طیاره خریدند. انقدر این‌ها بمب و موشک و از این‌جور چیزها خریدند... انقدر... انقدر پول مردم رو به این دور و بری‌های خودشون و این گماشته‌ها و علف‌ها و عیاش‌ها و اوباش‌ها دادند... که این‌ها رو چکار کنند؟ نگه دارند! کو؟! چی شد؟ رفت! وقتی مشیت خدا میاد که... عرض کردم که چند شب پیش! در جریان صدام، کسی باور نمی‌کرد که روزی این هیولای بی‌شاخ و دم و حشی، فرض بکنید که شرش کنده بشه. اصلا کسی باور نمی‌کرد! من یکیش! اصلا باور نمی‌کردم [کردم] یعنی اگر راجع به

همون شاه، زمان قبل از انقلاب، یک در هزار اگر احتمال می‌دادیم، اونم با اون دبدبه و کبکبه و فلان، نسبت به این یکی، اون یک در هزار هم نبود. یک چیز عجیبی بود، یک چیز وحشی بیابون... چی شد؟ تقدیر خدا آمده، باید بره دیگه! تمام شد! مشیت خدا آمده است که پرونده‌اش دیگه باید بسته بشه. حالا هرچی هی داد می‌زنه: بابا بیاید بگردید، کشورمو بگردید، خاک‌هامو بگردید، بکنید، هی بکنید، از این بیل بلند کنید، ببینید به چیزی می‌رسید؟ نمی‌رسید! کندن مَندن سرمون نمی‌شه! باید بری! اِ؟ بری؟ آره باید بری! چرا بمونی؟ مگه عراق مال توه که بمونی؟ اینو ما باید خوب عبرت بگیریم، خوب!

همه، هر تک تک ما، توی این دنیا عاریه‌ای هستیم. بنده، شما شما شما، تک تک، یه روزی باید بذاریم بریم. تک تک ما، امانی هستیم در این دنیا، عاریه‌ای هستیم در این دنیا. اون شاه هم که قبل از اینا بود، همون شاه سابق، اونم همین فکرها رو می‌کرد! من برم؟ ندیدید اون موقع‌ها؟ اون موقع که شما ها خیلی هاتون نبودید. عکساشو که ما می‌دیدیم

توی روزنامه، همچین وایمیسته که... اُخ اُخ اُخ! چه

خبره بابا؟ **فلا تمشِ في الأرضِ مرحاً... و إذ قال لقمان**

لابنه و هو يعظه... این ها همه از نصائح حضرت...

فلا تمشِ... با تکبر راه نرو! إِنَّكَ لَن تَخِرْقَ الْأَرْضَ!

تو نمی تونی با اون سنگینی خودت، شکاف بیندازی

توی زمین! چی هستی بابا؟ هفتاد کیلو! سنگ ریزه

هم رو پات تکون نمی خوره! چیه؟ همچین

وایمیسادند، کلاه‌هایی می داشتند انقدری سرشون،

اصلاً همه کله‌شون کلاه بود! نمی دونم الان هم

هست یا نه از اینا؟ همه کله‌شون می شد کلاه. بابا

بردار اینو بشو مثل آدم دیگه! بشو مثل خودمون. از

این طناب‌ها می داشتند این جا، طناب‌های

رنگارنگی، طناب، پشم، پلاستیک... می داشتند قلبه

مُلبه، آدم وقتی نگاه می کرد خیال می کرد آی چی

چی شد؟ حالا همین یارویی که اینا رو گذاشته و

قلبه، اینا رو در بیاره، آه! آدم اصلاً حیفش میاد

چشمش رو به این قیافه بندازه! حیفش میاد اصلاً...

حیفش میاد اصلاً نگاش کنه. با این طناب‌ها، با این

نصاب و طناب‌ها و برنزه‌ها و از این چیزهایی که

می‌دارن سرشون، از این چیزها... جلال مجازی برای
خودشون درست می‌کنند. مجازی! اعتباری! برو
جلال حقیقی برای خودت پیدا کن! بنده خدا باش!
به خورشید می‌گی وایسا، وایمیسه! چیه بابا؟ چیه؟
داری افتخار می‌کنی به دو نفر؟ این کار رو بکنید،
اون کار رو بکنید، چکار بکنید... همون که داری
بهش می‌گی، فردا بر می‌گرده یکی صاف می‌ذاره تو
اون شقیقه‌ات! همین! همین! همینی که داری بهش
می‌گی! بزن، بکش، فلان کن، بگیر، ببند، که چی؟
که من باشم! من باشم! نمرود می‌گفت چی؟ من
باشم! مصلحت اقتضا می‌کنه که من باشم! هان دیگه!
اونم مصلحت داشت! اونم مصلحت اقتضا می‌کنه که
من باشم دیگه! هان! فرعون می‌زد مردم رو
می‌کشت، تمام بچه‌هایی که به دنیا می‌ومدن سر
می‌برید، که من باشم! مصلحت حکومت من، اقتضا
می‌کنه که بچه‌ها رو سر ببرند! اِ اِ اِ! که موسی یه
وقتی از تو اینا نباشه! بچه معصوم! بچه‌های
معصومی که یذبّحون اَبنائکم و یستَحیون نَسائکم.
بچه‌هاتون رو سر می‌بریدن، و... این قصه‌ها [را]

برای چی خدا گفته؟ برای چی؟ برای این که امروز،
من و تو به فکر خودمون و به فکر فردامون باشیم.
من و تو، تو تو تو! تو رو دارم می‌گم! به فکر
خودمون و به فکر فردامون باشیم. وقتی مشیت خدا
میاد، دیگه اون اوهام و اعتبارات و تخیلات و
اجتماعات و هووو! میتینگ‌ها! اون میتینگ‌ها! چند
روز پیش داشتم نگاه می‌کردم یه جا، همین آقای که
در رفت و می‌خواست تا قطره آخرش وایسه و...!
نمی‌دونم اینا این زرت و زرت‌ها رو تا اون وقتی
می‌دن که احساس کنند... خب راست می‌گی بابا...
بعضی‌ها هستند اقلًا بابا شهامتش رو هم دارند، یعنی
می‌گن، بعد هم می‌میرن! پاش وایمیسن! می‌میرن!
فلان می‌کنند... این جعلق‌ها و بوزینه‌ها، اینا اصلا
جرأتش هم ندارند! فقط همین! تا یه چند روزی تا
احساس بکنند، عین موش تو سی تا سوراخ قایم...
خب پاشو بیا بیرون! پاشو بیا بیرون! خب تو که
می‌گی تا قطره خون وایمیسم، خب بلند شو بیا تو
هم جزء یکی از همین بدبخت‌هایی که دارن
خودشون رو به کشتن می‌دن، تو هم وایسا! بسیار

خب! یه تیر هم تو تو کلهات بخوره حضرت آقا! ها؟
یکی هم تو یه تیر به پات بخوره! یه احساسی هم تو
داشته باشی! همین‌هایی که می‌گن ما وایمیسیم، تا
قطره آخر، احساس تکلیف می‌کنیم، وظیفه فلان،
کو؟ چی شد؟ گم شدند! رفتند، بعد هم اینا رو میان
می‌کشن بیرون. اونی که می‌گرفت، صد تا صد تا از
این مردم بدبخت رو توی عراق اعدام می‌کرد، رفته
بود توی چاه قایم شده بود! اینا برای ما عبرت
نیست؟ تو چاه... از تو چاه کشیدنش بیرون!
کجایی؟! پاشو بیا کارت داریم! همین جناب صدام
را می‌گیما! جناب صدام! از تو چاه کشیدنش بیرون،
با اون وضع! هی می‌گه من رئیس جمهور عراقم! برو
بابا بینیم! رئیس جمهور عراق! پاشو بیا بابا! رئیس
جمهور عراقم! تو رئیس جمهور خودت هم دیگه
نیستی الآن! رئیس جمهور عراقم! رئیس جمهور...
همه ما همینیم‌ها! همه ما همینیم‌ها! همه ما باید
بدونیم، که نظام این دنیا، دست ما نیست. نیست
دست ما. تو حرف‌هایی که داریم می‌زنیم، تو
کارهایی که داریم می‌کنیم، مواظب باشیم، از حد

خود پا فراتر نداریم که قهر خدا و تدبیر خدا، صدام و غیر صدام نمی‌شناسد. نمی‌شناسد و شناخت. و شناخت.

این قصه‌هایی که در قرآن، این مطالبی که در قرآن، مال چیه؟ واسه این که امروز ما بفهمیم چه می‌خوایم بکنیم. خیلی عجیبه. مسائلی که هست... همین داستان حضرت خضر، این قضیه حضرت خضر، شما فکر می‌کنید یه قضیه ساده است؟ همین یه قضیه ساده است؟ موسی راه افتاد با اون رفیقش و حضرت چی؟ یوشع بن نون. بعضی‌ها شمعون صفا هم گفته‌اند. الآن یه قبری هست در بغداد، در کنار قبر... که ما هم مشرف شدیم به زیارتش، در سفر همین چندی پیش که به عتبات داشتیم، در بغداد، اون جا که در کاظمین بودیم، یه روز رفتیم برای زیارت قبر جناب معروف کرخی، دربان امام رضا علیه السلام و سری سقطی و جنید بغدادی. در کنار اون، در اون سفر قبلی به نواب اربعه هم مشرف شده بودیم ولی در این سفر نه. یه قبری هست، مال حضرت یوشع بن نون، ظاهراً... اگر اشتباه نکنم در

اسم. که - تقریبا پنجاه متری فاصله داره - و در اون جا داره که این وصیّ حضرت موسی است، خیلی هم با نوره. خیلی با جلال و نور و خیلی جنبه نورانیّت خیلی غلبه داره. خیلی صفا و سبکی، انسان در اون فضا احساس می‌کنه. خیلی. این وصیّ حضرت موسی بود. خب حضرت موسی آمده، به خاطر یه جریانی، یه مسئله‌ای، حالا یه مشکلی، یه قضیه‌ای، سوّالی... چون در روایات داریم که، از خود آیات هم هست که از خدا طلب کرده کسی را که به او مسئله‌ای را، علمی را به او اضافه کند، خداوند هم اجابت کرده و ملاقات با حضرت خضر را نصیب او کرده.

خب این چه ربطی به ما داره؟ چه ارتباطی با ما داره؟ یه همچین چیزی بوده، یه جریانی بوده، و حضرت خضر هم آمده این کارها رو هم کرده. این مسائل هم آمده انجام داده. خیلی ارتباط داره. قرآن خیلی عجیبه. واقعا کتاب، کتاب عجیبی ست. و بیش از این ما باید به قرآن توجه کنیم و علّتش رو حالا بنده در آخر مطلب، چند شب آخر این بحث، عرض

می‌کنم که چرا در قرآن این مطالب آمده.

علی کلّ حال، شرع عبارت است از اون راهی را

که، اون راه به واقعه. مسیری که به واقع است. اون

شرعه. پس بنابراین، هر راهی که انسان را به اون

واقع برساند، یعنی اون مصلحتِ نفسیه و واقعیّه و

فعلیّه، که باعث رشد و ترقّی مقصود و منظور

پروردگار باشه، اون راه می‌شه چی؟ اون راه می‌شه

حجّت. هر راهی که انسان را به این نکته و به این

مسئله برساند. دین، عبارت است از نور. **قَدْ جَاءَكُمْ**

مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَ كِتَابٌ مُّبِينٌ ﴿المائدة، ۱۵﴾ **يَهْدِي بِهِ اللَّهُ**

مَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ ﴿المائدة، ۱۶﴾ از طرف

پروردگار، برای شما نور آمده است. و کتابی که

باعث می‌شود شما، به اون راه‌های سلام، یعنی راهی

که اون راه، منتهی به امنیّت است، **وَ هُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ**

آمِنُونَ ﴿النمل، ۸۹﴾ خدا راجع به اولیاء خدا چه

می‌فرماید؟ **لَا يَحْزَنُهُمُ الْفِرْعُ الْأَكْبَرُ** ﴿الأنبياء، ۱۰۳﴾

بعد می‌فرماید در آخر: **وَ تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ** ﴿الأنبياء،

۱۰۳﴾ **كَذَا... وَ هُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ** ﴿النمل،

۸۹﴾ و یا در آیه دیگر می‌فرماید: **وَ آخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ**

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿يونس، ١٠﴾ دَعَوَاهُمْ فِي

سُبْحَانَكَ اللَّهُ السَّلَامَ وَ آخِرُ دَعَوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

الْعَالَمِينَ. حالا اگر این آیه رو رفقا در نظرشون

هست، من چیز داشتم... این... (یکی از حضار:

دعواهم فيها...) نه! سلام! سلام! (حضار: تحیتهم)

تحیتهم! وَ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَ آخِرُ دَعَوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ

لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿يونس، ١٠﴾ که با سلام به این

افراد، افرادی که وارد بهشت می شن، - البته دارای

مقامات بالایی هستند! نه چیز... - اونها تحیت

سلامه. یعنی دیگه شما به سلامت رسیدید. به سلام

وارد شدید. سلام، از سلامت است. در سلامت،

دیگر نگرانی نیست. دیگه غبن نیست. غبطه نیست.

احساس نگرانی دیگر نیست. راهی که انسان را

برساند به این حقیقت، اون راه چیه؟ نوره.

آیات قرآن در این جا زیاده. روایات در این جا

خیلی زیاده. لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ﴿الحديد،

٢٥﴾ یا فرض بکنید که: هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ

بِالْهُدَىٰ وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ

الْمُشْرِكُونَ ﴿التوبة، ٣٣﴾ بالهدی! یعنی به هدایت.

هدایت یعنی راهنمایی به واقع. **قد جائکم من الله نور**. از طرف خدا برای شما نور آمده است. نور چیه؟ پیغمبر. پیغمبر نوره دیگه. پیغمبر نوره دیگه. نور در ظلماته. مگر امیرالمؤمنین راجع به اولیاء خدا فرمود: **هجم بهم العلم على حقيقة البصيرة كذا كذا**، بعد می فرماید: **اولئك والله نور الله في ظلمات الأرض**. نور خدا در ظلمات، اینها هستند. این چیه؟ این همون **قد جائکم من الله نور و کتاب مبین**. نور، یعنی وسیله برای هدایت. در یک ظلمت که شما جلوی پاتون رو نمی بینید، وقتی یه چراغ دست بگیرید، این چراغ می شه چی؟ واجب الإطاعة. چراغ الآن شد واجب الإطاعة. این چراغ به شما می گه از کجا برو، از کجا نرو. این جا چاهه، این جا راهه. این جا پرتگاهه، اون جا مهلکه است. حالا اگر شما این چراغ رو خاموش کردید، تو چاه می رید. تو پرتگاه می افتید. به خطر برخورد می کنید. پس این چراغ برای شما عقلا و شرعا می شه حجت. ببینید چه راحت! چراغه دیگه! اگر این چراغ خاموش باشه، شما جایی رو می بینید؟ نه! دین و شریعت، چراغ

است. چراغی که شما را می‌رساند به اون واقع. اون واقعی که اون واقع عبارت است از همون تکامل نفسانی و رسیدن به فعلیت.

حالا اگر ما به دینی داشته باشیم نسبت به مسائل دنیامون به قوانینی بیاد قرار بده. وضع بکنه. از دست راست برید، از دست چپ نرید، خلاف نکنید، دروغ نگید به هم دیگه، ظلم نکنید، روش اعتدال در پیش بگیرید، به همسایه تون [بد] نکنید، در معاملات این کار رو نکنید این معاملات رو انجام ندید، این معاملات فلانه... فقط عهده دار مسائل دنیوی ماست. و خوب هم از عهده بر میاد. فرض کنید به دینی ست کاملا نسبت به معاملات، و نسبت به روابط و نسبت به خصوصیات مطالب رو بیان می‌کنه. اما نسبت به اون مسئله اصلی که عبارت است از مسئله رسیدن به مراتب معرفت و کمال انسانیّت، نسبت به اون ساکت است و هیچ دلیل و رهنمایی نداره. این دین چیه؟ این دین، دین ناقصه. دیگه دین نیست. این عبارت است از به سری قوانینی که در همه کشورها هم هست. کشورهای دیگه وقتی که جمع

می‌شن، نمایندگانشون در مجلسشون قانون تصویب می‌کنند یا اینکه فرض کنید در حوزه‌های حقوقیشون اینها میان کتاب می‌نویسند. مونتسکیو روح القوانین داره. بنده هم یه وقتی خونده بودم، روح القوانین مونتسکیو را. در اونجا قوانینی که راجع به ملله، افراد، یه مقداری از قضایای حقوق بشر رو از او گرفتند. مسائل مربوط به حقوق بشره، عدم تعدیه. عدم ظلمه. رعایت دُول همجواره. مسائل حقوقی بین ملله، بین دوله. روابط اجتماعی، روابط شخصی‌ست. این چیزها رو اومده جمع کرده. خب بنا بر فکر و ذهن خودش و اینها آمده گرفته. خیلی از کشورها هم همین رو آوردند سرمشق و الگو قرار دادند برای قوانین خودشون. حالا اگر فرض کنید که همین روح القوانین رو برداریم بهش عمل کنیم. خب این میشه دین ما؟ نه!

این یه سری قوانینی‌ست برای اداره جامعه، برای اداره مجتمعات شخصی، برای روابط، حرفهای خوبی هم توش داره اتفاقا، مطالب خوبی داره، حرفهای خوب داره، حرفهای غیر مربوط هم داره.

حرفهای خوبی توش داره. حالا آدم حرفهای خوبش رو بگیره، اون حرفهایی هم که به ذهنش خلاف میاد، ترتیب اثر نده، این تموم شد؟ یعنی دیگه ما نیازی در این دنیا به هیچی نداریم؟ دیگه زندگیمون در اینجا کاملا زندگی مورد رضایت خدا و رضایت اولیاء الهی و همان زندگی خدا پسندانه و دیگه بدون دغدغه، یا این که نه؟ تازه شدیم یک کشوری، یک جمعیتی، یک افرادی مثل سایر کشورهایی که الان هم هستند، خیلی هم دولت‌هاشون بسیار بسیار تدبیر خوب، صحیح، ادارهٔ اجتماع بسیار خوب و دول کفر هم هستند! انجام می‌دن. حالا این خوبه؟ مثلاً فرض کنید خیلی از کشورها هستند مثل سوئیس و امثال ذلک و این‌ها، که اینها قوانین رو رعایت می‌کنند، مسائل رو رعایت می‌کنند، قوانین رو رعایت می‌کنند، اجحاف نمی‌کنند. اجحاف نمی‌کنند. معروفند به این مطالب و به این گونه مسائل. خب خیلی کشورها هم هستند که درش دزدی و فلان و این مسائل زیاده و از این هم کم نیست. خب حالا فرض بکنید که اگر یه نفر بره یه شهروند بشه،

شهروند اون جا، citizen بره در اونجا به عنوان یک شهروند و بخواد به قوانین اونجا عمل کنه. اداره اش میره، سر کارش می ره، بر می گرده، تفریحشو می کنه، گردششو می ره، پارکشو می ره، ارتباطشو با رفقاش داره، دروغ نمی گه، فلان نمی کنه، این چیزهایی که خوب هست، متعارفه. خوب این تمامه؟ خیلی هم انسان ممکنه یک اخلاق خوب و رفتار خوب از اونها بیینه و واقعا هم تحسین کنه، و جای تحسین هم باشه. چیزهایی در اونجا هست که ما اونها را در این مملکت اسلامی و تشیّعمون نمی بینیم از این مردم! از همین مردم! نمی بینیم! حالا این به دین ما بر می گرده؟ یا به خلافی که در بین ما هست بر می گرده؟

حالا، صحبت بنده این است که قانونی که برای تدبیر اداره جامعه باشه، اما نسبت به مسائل نفسانی و نسبت به اون مسائل روحی و نسبت به اون مسائل و تکاملی که مترتب بر خلقت است، در اونجا ناقص باشه و خلأ در او وجود داشته باشه، این دین، دین نیست. این عبارت است از یه سری قوانینی که اون

قوانین برای تدبیر حدّ اقلیّ یک جامعه بر اساس عدالت اجتماعی می‌شه در نظر گرفت. این دین نیست. دین چیه؟ دین عبارت است از راهی که اون راه توسط خدای متعال برای رسیدن به تکامل فعلیه و مراتب فعلیه تجرّد و توحید، برای انسان قرار داده است که اون راه متضمّن سلامت و عافیت و امنیّت این دنیا و اجتماع هم خواهد بود. چون بالاخره بدون امنیّت و عدالت و مسائل دنیوی، انسان که به اون مسائل نمی‌رسه. نمی‌تونه برسه. مگر این‌که بره غار نشین باشه و فلان و از این مسائل. انسان نمی‌تونه به اون‌ها برسه. پس بنا بر این اگر ما دین رو صد فرض کنیم، پنج درصد، ده درصد این‌ها مربوط می‌شه به مسائل اجتماعی و مسائل... نود درصدش مربوط به مسائل شخصی و مراتب معنوی انسان و حرکت انسان به سوی اون‌چه که به سوی کمال است. در آیات قرآن هم داریم: **وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ** ﴿الذاریات، ۵۶﴾ تا این‌که عبادت مرا بکنند. عبادت یعنی چی؟ یعنی سر تسلیم در قبال امر و نهی؛ این معنا معنای عبادت است. عبد، یعنی کسی

که سر تسلیم دارد در قبال امر و نهی پروردگار.

پس بنابراین به مقتضای حکم عقل، کاری حالا به شرع و این ها هم نداریم. به مقتضای حکم عقل، اون راهی که انسان را به این هدف برساند، اون راه تنجّز و حجّیت دارد. هر چه می خواد باشه. هر راهی که انسان را به این می رساند. و هر راه و مسیری که موجب توقّف و عقبگرد انسان از اون هدف و مقصود باشد، اون راه، مورد رضای پروردگار نیست. و این خودش می شه برای انسان یه معیار. که انسان در کارهایی که از افراد مشاهده می کند، در مطالبی که از افراد می بیند، در نظرها و آرائی که از افراد به گوشش می رسه، هر کسی می خواد باشه، و هر چیزی می خواد باشه. نگاه کنه بینه، اگه عمل به او باعث شد درش روحانیت ایجاد بشه، سبک بشه، البته در صورتی که از نظر شرع، چون گاهی اوقات برای خود انسان ممکنه یه حالت جهل - یعنی جهل مرکب - پیش بیاد. نه، از نظر شرع... فرض کنید من باب مثال از نظر شرع، ما حرمت به موسیقی داریم. موسیقی حرام است به ایّ نحو کان. هر چه می خواد

باشه حرامه، شکی هم در این قضیه نیست. موسیقی حرامه، خیلی خب. حالا یکی در میاد می گه موسیقی حلاله، حلالِ حلاله، از شیر مادر هم حلال تر. بسیار خب، اشکال نداره، اون رأی خودشه، فتوای خودشه، نظر خودشه، اشکال نداره. حالا اگر شما آمدید این موسیقی را گوش دادید، همین موسیقی که حلاله، از شیر مادر هم حلال تر، آها؟! همین را آمدید گوش دادید، ارتباطتون را از نظر روحی با نمازی که می خواهید بخونید، با قرآنی که می خواهید بخونید، نگاه کنید ببینید که آیا میل دارید یا ندارید؟
میل دارید یا ندارید؟

قمار، آمدید شما فرض کنید من باب مثال یه قماری کردید. شطرنج بازی کردید که حرام است، بلا شبهه و بلا شک. آمدید شطرنج بازی کردید که در شرع حرام است. امام سجّاد علیه السلام می فرماید: شیعه ما نیست کسی که چشمش به شطرنج بیفتد و لعنت نکند اعداء ما را، در آن مجلسی که داشت شطرنج بازی می کرد یزید و بعد سر سیدالشّهداء را آوردند و... مفصله جریانش. اگر

آمدید شما یک بازی شطرنج کردید، قشنگ خوب
یک ساعت نشستید و به این کار حرام اقدام کردید.
بسیار خب. حالا ببینید میل به قرآن دارید یا ندارید؟
میل به نماز دارید یا ندارید؟ خودتون رو تست کنید!
تست نکنیدها! نرید حالا بردارید برید که از این
چیزها کنید... حالا یه کسی که داره می‌ره چیز
می‌کنه...! میل به نماز دارید یا ندارید؟ چیه؟
می‌بینید ندارید. میل به قرآن ندارید. روحتون، گرفته
شده. قبض شده. رفتید تو خودتون. ناراحتید. گرفته
هستید، این گرفته مال چیه؟ شیطان بر شما مسلط
شده. در ظلمت رفتید و نماز، نور است. قرآن، نور
است، توجه به کلمات اولیاء خدا و ائمه علیهم
السلام و ادعیه نور است. می‌بینید میل ندارید.

اصلا به گوش شما نرسیده که غیبت حرام است.
به گوشتون نرسیده. می‌شینید با همدیگه غیبت یکی
رو می‌کنید. آقا فلانی این حرف رو زده، فلانی اینو
گفته، فلانی اینو... بعضیا هستند، اصلا فقط
زبونشون بلده به این و اون گفته بچرخه‌ها! اصلا تو
خودشون نیستند. تو خودشون... این اینو گفته، این

اونو گفته، فلان کرده... ها؟ اصلا کاری به حرمتش هم نداریم. وقتی که یه چند دقیقه غیبت کردید، نگاه کنید، ببینید می تونید قرآن بخونید؟ می تونید یه دعا بخونید؟ می تونید یه حضور قلب در نماز پیدا کنید؟ ندارید! پس معلومه حرامه! حرامه! چرا؟ چون خلاف راهه. اون راهی که باید شما را به مجرد برسونه، از نفس بیرون بیاره، روح بده، این راه می شه خلاف. غیبت می شه خلاف، تهمت می شه خلاف، نمّامی می شه خلاف، حرف لهو و لعب زدن می شه خلاف، پرداختن به مسائل چیز می شه خلاف. آدم ذهنشو از این چیزها پر کنه، یک چیزهای بیخود و حرفهایی که صدتا یه غاز هم ارزش نداره و فلان. اینها همه می شه چی؟ اینها همه می شه خلاف.

اما شما بلند شید برید یه صفحه از کتب اولیاء خدا مطالعه کنید. یه صفحه. دو صفحه مطالعه کنید. بینکم و بین الله حالتون عوض نمی شه؟ دو دقیقه، نه بیشتر، دو دقیقه سخن اولیاء الهی را بشنوید. نوارشو که دارید. نوارها رو که دارید. اختیار هم هست. دو دقیقه بشنوید حالتون عوض نمی شه؟ این می شه

چی؟ در راستا. این می‌شه در راستای اون هدف. این شنیدن، این مطالعه، این صحبت، این عمل، می‌شه در راستای اون هدف، اون عمل می‌شه مخالف. بر خلاف، بر خلاف جهت. پس بنا بر این، هر چیزی که... انسان هم خودش می‌تونه این قضیه رو در خودش امتحان کنه‌ها! در خیلی موارد. البته می‌گم در بعضی از موارد هم این مسئله [را] باید با احتیاط عمل کرد. در اون مواردی که قطع بر یک امر خلافی وجود داره، احتمال داره که انسان در اونجا اشتباه کنه و در اون مواردی که نه، دلیل قطعی نیست و شک داره، این یکی از راه‌هاییست که می‌تواند راه‌گشا باشه. یکی از اون راه‌هاست.

راهی که انسان را به واقع می‌رساند، عقلا اون راه می‌شه حجت و منجّز. حالا اون راه، راه چیه؟ رسول خدا. رسول خدا مبین و مفسّر و بیان کننده، توضیح کننده راهیست که اون راه انسان را به این مقصود می‌رساند. شارع در این جا کیست؟ شارع عبارت است از پروردگار؛ الله! خود پیغمبر هم حتی شارع نیست. شریعت پیغمبر، شریعت رسول الله. در آیه

قرآن می گیم چی؟ **شَرَعَ لَكُمْ**! کی **شَرَعَ**؟ خدا **شَرَعَ**، نه پیغمبر. خدا **شَرَعَ لَكُمْ**. خدا راه رو باز کرده. حکم به نماز دو رکعتی صبح را پیغمبر نیاورده از خودش. حکم را خدا - عرض کردم، مطالب، خیلی بالاتر از این حرفهاست، من فعلا به حدّ اقل و ادنای از بحث که همون بحث طلبگی ست دارم صحبت می کنم. البته سعی می کنم که مسائل فنی مطرح نباشه. اما به پایین ترین حد من الآن دارم صحبت می کنم و الا مسئله اصلا چیز دیگه است. این خبرها نیست - **شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ**، کی **شَرَعَ**؟ پیغمبر یا خدا؟ خدا **شَرَعَ**، **شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ**. پس **مَشَرَّعَ** کیست؟ و شارع کیست؟ **مَشَرَّعَ** به اون کسی می گن که راه رو باز می کنه. راه رو کی باز کرده؟ راه رو خدا باز می کنه. خدا میاد راه باز می کنه. خدا میاد تکالیفی رو جعل می کنه خدا میاد احکامی رو برای ما وضع می کنه. خدا میاد می گه نماز ظهر چهار رکعته، برای مسافر دو رکعته، خدا می گه روزه بگیر، خدا می گه چه کن، خدا... پی خدا راه را برای رسیدن به این هدف باز می کند. اون راه، توسط کی باز می شه؟ توسط

پیغمبر. پس پیغمبر می‌شه شارع. اینی که من در
شبهای قبل می‌گفتم که پیغمبر شارع نیست، منظورم
اینه. منظورم اون کسی‌ست که راه رو باز می‌کنه.
پیغمبر مبینّه. پیغمبر مشرّع نیست. پیغمبر نمیاد از
طرف خودش جعل کنه، حکم را جعل کنه. میاد
حکم را بیان می‌کنه. به واسطه اشرافی که - بر احکام
الهیّه دارد - و به واسطه اشرافی که بالاتر از احکام
الهیّه، اشرافی که بر اون ملاکات احکام دارد، بر
اساس اشراف بر اون ملاکات، حکم موافق وصول به
اون ملاک را میاد برای ما بیان می‌کنه.

در صبح، راه رسیدن به اون ملاک، خواندن دو
رکعت نمازه، نه سه رکعت. اگر سه رکعت بخونی،
نمی‌رسی. وایمیسی، عقب گرد می‌زنی، باطله. باید
دو رکعت بخونی. در مغرب، راه رسیدن به اون
ملاک، نماز سه رکعت خوننده، نه نماز چهار رکعت.
چهار رکعت بخونی باطله. بگی خدایا من حالم
خوبه، می‌خوام فعلا یکی دو رکعت اضافه هم
بخونم. خدا می‌گه غلط می‌کنی! هرچی من می‌گم
باید گوش بدی! حالم خوبه چی چیه؟ حالت خوبه

نماز رو بخون، بلند شو برو ورزش کن! ژیمناستیک
کن، پیر بالا، پیر پایین!!

نمازی که می‌خوای برای من بخونی، سه رکعت
بخون، و السلام. بعد هم تسبیحات حضرت زهرا،
بین نماز و بین تسبیحات حضرت زهراء هم حرف
نباید بزنی، اینجوری اینجوری هم نباید بکنی، بعد از
این که نماز تمام می‌شه، سر به سجده می‌ذاری و
سه بار شکر خدا را به جای می‌آوریم، سجده شکر،
اونی را که به ما فرمودند باید انجام بدیم. از خودمون
زیاد بکنیم، اونوقت می‌شیم مثل اون جناب ولید بن
یزید، که آمد مست کرده بود مرتیکه، آمد در مسجد
شام، به جای نماز دو رکعت، نماز چهار رکعت
خونده بود. سه رکعت چهار رکعت خونده بود.
گفتند که آقا سه چهار رکعت...؟! گفت: اتفاقاً حال
خوبی دارم، می‌خواید پنج شش رکعت هم اضافه
کنم؟ مست کرده بود! مست! هان؟ اگر ما بر خلاف
اونی که ائمه ما فرمودند بخوایم عمل بکنیم، مثل
اوناییم. برو و برگرد هم نداره. تعارف هم نداریم. به
ما فرمودند نماز که می‌خونی آقا جون، نماز! ارتباط

با خدا برقرار می‌کنی، اونی که ما می‌گیم باید بکنی.
 تموم که شد، سر به سجده می‌ذاری، سجده شکر.
 بلند می‌شی تسبیحات حضرت زهرا را می‌گی. این:
 سی و چهار مرتبه الله اکبر، سی و سه مرتبه الحمد لله،
 سی و سه مرتبه سبحان الله. تمام شد. این اونوقت
 اونی می‌شه که ما گفتیم. هان؟ حالا اگه بخوای از
 خودت اضافه کنی، اینورش کنی، اونورش کنی، اون
 دیگه نماز و فضائلش و غیر فضائلش دیگه به خودت
 بر می‌گرده و دیگه... دیگه از ما چیزی، توقع نداشته
 باش! خودت اضافه کردی دیگه! خودت اضافه
 کردی، خودت کم کردی، خودت اینور کردی،
 خودت اونور کردی. ره چنان رو که رهروان رفتند.
 همونی که اونها فرمودند باید عین همون عمل کرد.
 فضولی هم به ما نیومده، فضولی موقوف. باید طبق
 اون چه را که دستور هست باید به او عمل کرد.

پس بنابراین، راه رسیدن به اون ملاک، می‌شه
 چی؟ عمل بر طبق این شرع. این شرع می‌شه چی؟
 اونوقت می‌شه راه. پس پیغمبر می‌شه شارع. پیغمبر
 مشرّع دیگه نیست. چرا؟ چون پیغمبر به اون ملاکی

که خدای متعال اون ملاک را قرار داده است در طریق وصول انسان به اون مرتبه فعلیت، اون ملاک نه دست پیغمبره نه دست غیر پیغمبره، دست خداست. تقدیر خدا بر اینه. رسول خدا مجری اون تنفیذ ملاک است. اون میاد اجرا می کند. بنده اطلاع ندارم. بنده به اون عالم ملاکات اطلاع ندارم. به اون عالم مصالح و مفاسد بنده اطلاع ندارم، کی اطلاع داره؟ پیغمبر اطلاع داره. بر اساس مصلحتی که رسول خدا می بیند در سعادت انسان بعد از اذان صبح، می گوید دو رکعت بخوان. بالاتر از مسئله گفتنِها! ببینید! یه وقت مسئله اون است که رسول خدا نگاه می کند می بیند اون جا نوشته دو رکعت - آخه اینجوری به ما یاد دادند، خلق الله به ما اینجوری یاد دادند که ائمه یه کتاب داشتند همه احکام اون تو بود، صبح که میومدند درس بدنند، اونها رو باز می کردند می خونند ورقها رو، یه وقتی سؤال می کنند جواب بدن، یه وقت نموند تو سؤال و جواب! امام صادق کتاب باز می کنه صبح! من شنیدمها! دارم می گمها! خیال نکنید از پیش خودم

می گم. یعنی بعد نود سال درس خوندن‌ها، آقایون فهمشون به اینجا می رسه که بله! هرچی بوده اینها را نوشتند در اون صحیفه فاطمه، و در اونجا ائمه از احکام و این‌ها الی یوم القیامه، تو مجلات هم نوشتند، و بعد اینها اون صحیفه رو نگاه می کنند، ورق می زنند، اینجوری اینجوری، آها، ورق می زنند صفحه سیصد و شصت و پنج، نگاه می کنند آها امروز اینا میان اینجا، این سؤالات را می کنند، این جوابها رو حفظ کنیم و به ذهن بسپاریم یه وقت یادمون نره! !! !! معرفت ما اینه! آها این معرفت ماست! که بله، اینا فقط یه مسئله می گن. کار دیگه نمی کنند ائمه. پیغمبر کار دیگه نمی کرد. مسئله می گفت. نگاه می کرد، منتها خب این مسئله رو ما بلد نیستیم. خوبه همینقدر گفتند که ما بلد نیستیم، نگفتند ما هم بلدیم!

عمر که گفت انا زمیلٌ محمد. من عین اون می مونم. فرقی نمی کنه، اون بر می داره اونو می گه، من اینو می گم. اون می گه عمره تمتع داریم، من می گم نداریم. اون می گه متعه داریم، من می گم

نداریم! البته امروز هم می‌گن که خیلی از این احکام، احکام سیاسی و مصلحتیه. بنده خودم شنیدم از سخن‌گویان، از سخن‌گویان منحرف و نفهم، نفهم! که میان می‌گن این احکام، احکام سیاسیه، در یه موقع جعل می‌شه و در یه موقع نمی‌شه. بله! وقتی که قرار شد... گفتش که، گفتش:

شمع جهان سوز چو پنهان شود ** شب پره بازیگر میدان شود

هرکی دیگه برای خودش میاد و یه سازی می‌زنه. امام زمان هم در پس پرده غیبت و جولانتون رو بدید! حالا میاد! تشریف میاره. انشاءالله. پیغمبر فقط به اندازه یه مسئله می‌گه. - اما اون مرتبه بالاتر از مسئله که در حد بحث ماست این است که رسول خدا، به مصالح و مفسدِ نفسِ الامریه، که بر اساس اون مصالح و مفسدِ نفسِ الامریه افراد، حکم باید جعل بشه و وضع بشه اطلاع داره. این یه پله بالاتر از اون مسئله‌گوییِ خیلی چرند و پرندی که خیلی‌ها می‌گن، اطلاع داره. اون مصالح و مفسد رو ما نمی‌دونیم. بعضیاشو می‌دونیم. اون مقداری که عقل

ما، فطرت ما، اقتضا می‌کنه، راجع به دروغ، راجع به ظلم، راجع به عدالت، راجع به امنیت، راجع به نوع دوستی، همین، همین مسائلی که در همین حد، به اصطلاح بهش می‌گن مستقلات عقلیه و فطریّات و این‌ها، در همین حد. اما راجع به خصوصیات و جزئیّات و مصادیق و این‌ها، ما اطلاع نداریم. رسول خدا در این مسئله، چیست؟ می‌شه شارع. پس شارع، یعنی راه به مصالح و مفاسد نفس‌الأمریّه. انبیاء گذشته همه شارع بودند. رسول خدا شارع است. اوصیاء انبیاء، این‌ها بودند. همین شارع بودند. راه بودند دیگه. وقتی که وصیّ یه پیغمبر باشه، کلام اون وصی، حجّیتش مثل چیست؟ مثل کلام اون پیغمبره. هارون، شارع است، همونطوری که موسی شارع. یوشع، شارع است، همونطوری که... شمعون، شارع است، همونطوری که حضرت موسی، حضرت عیسی شارع بودند، اینها هم شارع بودند. این‌ها راهند، راه به مشرّع، راه به شریعت، راه به اون مصالح و مفاسد نفس‌الأمریّه که بر اون اساس حکم جعل می‌شه.

مطالبی خیلی داره کم کم حساس می شه ها، در نظر داشته باشید.

ائمه چی هستند؟ ائمه هم مسئله گو هستند یا شارعند؟ ائمه هم می شن شارع. چرا؟ چون اونا هم مثل پیغمبرند، اون که دیگه تفاوت نمی کنه. اگر قرار باشد - لذا در آیه قرآن چه می فرماید؟ **اطيعوا الله**، مشرّع

اطيعوا الرسول، شارع

اولی الأمر منکم، ائمه، شارع.

ببینید، الله، رسول، اولی الأمر. اولی الأمر هم کی هستند فقط؟ چهارده معصومند دیگه. غیر از چهارده معصوم اولی الأمر داریم؟ سنی ها می گن داریم! سنی ها می گن داریم. ما شیعه می گیم نداریم. اولی الأمر عبارتند از چهارده معصوم والسلام. پس **أطيعوا الله**، **أطيعوا الرسول**، می شه شارع، اون می شه مشرّع، شارع، **اولی الأمر منکم**. اطاعت از خدا، حجیتش می شه چی؟ ذاتیه. چون مشرّعه. خدا تشریح کرده اون راه را. اطاعت از رسول می شه ذاتی، چرا؟ چون خدا گفته؟ نه! به خدا چه مربوطه؟ به خدا چه ربطی

داره؟ چون پیغمبر راه به سوی اونه، می شه حجت، چون رسول خدا اشراف بر مصالح و مفسد دارد و رسول الله مطلع بر حقایق نفس الامریه هست و بر اون خصوصیات و کیفیّت وصول انسان به اون هدف اشراف دارد، اطاعت از رسول خدا می شه چی؟ شرعا و عقلا، حالا به شرعش کار نداریم، عقلا اطاعت از رسول خدا به خاطر این می شه واجب.

اگر فرض کنید که یه مشرک بود، اگر یه کافر بود، الآن ما یه کافر هستیم، یه مشرک هستیم، اعتقادی به خدا نداریم، ولی می دانیم که رسول خدا، - این از نقطه نظر حجیّت عقلی دارم عرض می کنم - رسول خدا که همه قبول داشتند. مشرکین مگه مگه قبول نداشتند پیغمبر رو؟ مگه نمی گفتند محمد امین؟ مگر به امانت، پیغمبر رو قبول نداشتند؟ مگر به صدق، قبول نداشتند؟ مگر اعتراف نمی کردند؟ چی شون اعتراف می کرد؟ عقلشون. وگرنه دین نداشتند. عقل مشرکین می گوید این امانت دارد. عقل مشرک و کافر می گوید این کلام، منطبق با واقعیه. عقل مشرک و کافر می گوید این مطلب رسول

اللّٰه ، عین واقع است و منطبق [با واقع است] در مسائل - اون‌ها که واقع و این حرفها نمی‌فهی‌ند. همین اخبار عادی - لذا پیغمبر از همین راه وارد شد. فرمود: آیا شما مرا امین نمی‌دانستید؟ از همین راه. گفتند بله. اگر به شما بگویم پشت این کوه، پشت این جبل، یک عده‌ای آمدند می‌خوان این طور بکنند، شما حرف مرا قبول نمی‌کنید؟ گفتند قبول می‌کنیم. یعنی از عقل خود این‌ها وارد شد، رسول خدا برای ابلاغ رسالت. حالا این رسول خدا، ما اگر در اون موقع وجود داشتیم. کاری به خدا هم نداشتیم، کافر بودیم، مشرک بودیم، ولی پیغمبر را به امانت و صدق، قبول داشتیم. آیا نسبت به مطالب و مصالح خودمون، کلام پیغمبر را برای خودمون حجّت نمی‌دانستیم؟ حجّت می‌دانستیم. این دیگه به کفر کاری نداره، این به شرک کاری نداره، این دیگه به حجّت چیه؟ عقلی کار داره. وقتی یک نفر نسبت به یک مسئله، اون شخص کلامش عاری و خالی از بطلان است و کلام او منطبق بر واقع هست، عقلا متابعت از این کلام، حجّت ذاتی داره. حجّت ذاتی

لذا در باب اصول، در بحث خبر واحد و امثال
 ذلک ما چی می‌گیم؟ اتفاقاً مرحوم آقای بروجردی
 هم قائل به همین مسئله بودند. و اصلاً به طور کلی
 شیخ مفید این قضیه را باز کرد و مرحوم آقای
 بروجردی هم همین مطلب رو... که اصلاً به طور
 کلی در مسئله رسیدن به احکام، این طور نیستش که
 فقط ما باید نگاه کنیم به روایاتی که از ائمه آمده.
 بسیاری از مطالب از ائمه نیامده یا مخفی شده، از بین
 رفته. الآن خیلی از کارهایی که دارن این‌ها انجام
 می‌دن، اهل تسنن انجام می‌دن، کارهاشون درسته.
 همین نمازی که این‌ها الآن دارن می‌خونن به طور
 [جداگانه]، هر نماز رو در وقت مخصوص خودش
 می‌خونن، بر خلاف شیعه که نماز ظهر و عصرش رو
 با هم می‌خونه، مغرب و عشا رو هم با هم می‌خونه.
 حق با اون‌هاست، حق با ما نیست. کار اون‌ها درسته.
 اون‌ها به سنت پیغمبر عمل می‌کنند و به سنت ائمه
 عمل می‌کنند. حالا اگر فرض بکنید که ما در
 روایاتمون نبوده که نماز را مستحب است در اوقات

مخصوصه بخونید. ما، به این‌ها به خاطر این که تسنن
اند نباید نگاه کنیم؟ نه خب باید بریم، ببینیم، تفحص
کنیم، در کتبشون باید بریم نگاه کنیم، در مدارکشون
باید بریم نگاه کنیم، لعلّ این که برخورد کردیم به
مدارک، قرائن، شواهد، که برای ما اطمینان پیدا شد.
اطمینان پیدا شد بر این که کاری که داره انجام می‌ده
صحیحه. وقتی اطمینان پیدا شد باید انجام بدید.
حالا اهل تسنند باشه، بالاتر از این من می‌گم. یه
یهودی، یه نصرانی، خب تو این‌ها هم پیدا می‌شن
آدم‌های خوب. اینطور نیست که همه یهودی‌ها
صهیونیست باشند. حالا صهیونیستشون اونطوره
فلانه. همه که اینطوری نیستند، نه! ممکنه توشون
آدم‌های صادق پیدا بشه. نصرانی‌ها، همه‌شون که
جبار و فلان و ظالم و این‌ها نیستند. خیلی از این
نصرانی‌ها هستند از ما هم کارهاشون بهتره. بله
بسیار خوب، بسیار بهتر. مسیحی، خیلی کارهاشون
کارهای خوبی دارند. آدم‌های درستی هستند،
صداقت دارند، بر ضررشون هم حتی باشه، دروغ
نمی‌گن. بنده خودم برخورد کردم با این‌ها که حتی

بر ضررش بوده - حالا ما هزار تا کلک و فلان و این حرفها رو چیز می‌کنیم - ولی این بر ضررش بوده.

یکی از رفقا می‌گفت. می‌گفتش که فرض کنید در همین ممالک فلان و این چیزها بودم، یه وقت رفته بودم یه چیزی بگیرم. یه وسیله‌ای بگیرم. اون وسیله هم هیچ عیبی نداشته. اینور رو نگاه کردم، اونور رو نگاه کردم، فلان کردم، چکار کردم، هرچه نگاه کردم، گفتم که: این چنده؟ - یه وسیله، وسیله آشپزخونه و فلان - گفت این قیمتش انقدره. نگاه کردم دیدم اون چه که نوشته روی چیز، قیمتش بالاتره. اما این قیمتش پایین‌تره. گفتم چرا این پایین‌تره؟ گفت به خاطر این که بیا این جا، این جا - می‌گفت من اصلا نفهمیدم - این جا، خورده به اون جا، خراش وارد شده، رفتند، رنگ کردند و قشنگ عین اولش در آوردند. ما به خاطر این، قیمت رو داریم پایین‌تر می‌دیم. کدوم یک از ما این کار رو می‌کنیم؟ کدوم یک از ما؟ مسیحی! کدوم یک از ما این کار رو می‌کنیم؟ از تو ما مسلمونا، از تو ما شیعه، من رفتم جنس بخرم. زیرش شکسته، این جوری به

من نشون می ده. شکسته رو طرف خودش! شیعه
علی! ها! شیعه علی! چیز سیاه هم پوشیده، به عنوان
ایام عزاداری. همین ماه رمضان. البته سالها پیش
بوده. طرف شکسته و ترک رو به من نشون نمی ده،
که بعد هم بگه آقا خودت ترک زدی. ما نکردیم! ما
جنس رو سالم تحویل دادیم! ایام شهادت
أمیرالمؤمنین. لباس سیاه پوشیده که تو کمرش
بخوره. نمی دونم شب قدر رفته، فلان کرده، داره به
من می ندازه! بعد اون هم مسیحی! چندی پیش بود،
دیگه حالا این قضیه رو نمی گم. حوصله ندارم!

ولی همینقدر می گم، یه جایی رفته بودیم،
مسیحی بود بنده خدا. کیف من افتاده بود، از جیبم
کیفم افتاده بود، توش دو هزار دلار بود. دو هزار و
خورده ای دلار توش بود. هیچی. ما رفتیم و فلان و
بعد یه مدت متوجه شدیم این کیفه نیست. به اون
رفیقمون گفتیم بریم دیگه ولش کنیم دیگه نیست
دیگه. گفت چی نیست سید؟ به همین راحتی
می گی...؟ گفتم نیست دیگه بابا! هرکی بوده برده.
اونم خیال کردم مثل این جا بوده. از هر ده شاهی ش

نمی‌گذرن. این‌جا حالا، دو هزار دلار هم تو این
باشه. گفت حالا بریم بابا یه سری بزنینم، برگردیم،
حالا یه سری بزنینم، گفتیم بابا بی‌خود وقتمون رو
چیز نکنیم. - مفصله جریانش. به خیلی از رفقا گفتم.
جریانش مفصله. از این هم خیلی اتفاق افتاده -
خلاصه برگشتیم، رفتیم دیدیم بله، اون شخصی که
اون‌جا مسئله، یه جوان مسیحی، بیست و پنج‌شش
ساله. جوان مسیحی. یه جوون. گفتیم آقا یه همچین
قضیه‌ای، مسئله‌ای. گفتش که توش چی بود؟
خصوصیاتش رو گفتیم، گفت رنگ کیف؟ گفتیم
قهوه‌ای. گفت پیش منه. صاف! گفت دادمش دفتر
فلان، برید اون‌جا بگیرید، الان تلفن می‌کنم، تماس
می‌کنم برید بگیرید. اون رفیقمون رفت، اونجا از
دور که میومد، اینجوری اینجوری می‌کرد! پیدا
کردم! ها! انگار به گنج رسیده! پیدا کردم! واقعا هم
گنج بود! به نسبت به این مملکتی که ما داریم و این
مردمی که ما داریم، چیز شکسته‌شو به طرف خودش
می‌کنه که به ما بندازه، واقعا هم باید اینجوری
اینجوری بکنه! گنج پیدا کرده. گفتش که آوردم.

گفت پیدا کردم. این نمی‌تونست اینو برداره؟ البته
من صد دلار، هرچه کردم، قبول نکرد، بالاخره من
گذاشتم تو جیبش. یه صد دلار، گفتم بریم بابا دیگه.
گفت چرا به من پول می‌دی؟ گفت این کار هرروز
منه. اول و آخر نیستش که برای شما دارم اینو انجام
می‌دم. هرروز از این قضیه اتفاق می‌افته. این اگر
می‌خواست این کار رو بکنه، شاید روزی پونزده
هزار دلار کاسب بود. چون این فقط دوتاش که مال
ما بود. می‌گفت این کار هر روز منه. کدام مسلمون
و شیعه‌ای رو شما سراغ دارید که بیاد این کار رو
انجام بده؟ اینها اینم مسیحی! مسیحی! مسیحی
دیگه!

حالا اگر یه مسیحی، مثل این، که آدم به این نماز
که هیچی! باید سجده بکنه! واقعا این آدم‌ها رو که
آدم می‌بینه، باید... خیلی این مسائل برای باز شدن
فکر ما نسبت به مردم و اجتماع و روان‌شناسی مردم
و روان‌کاوی مردم، خیلی تأثیر داره. ما خیال نکنیم
این مردم بدنند. نه! این جوون‌ها بدنند. این مردم
بدنند. اینایی که موشون پیداست بدنند، اینایی که یه

حرفی....، بدند، نه! همه خوبند، همه از ما بهترند!
همه قلبشون از ما بهتره، همه صاف‌ترند، همه دارن
دنبال فطرتشون می‌گردند و پیدا نمی‌کنند کسی را که
به فطرت اون‌ها جواب بده. پیدا نمی‌کنند. برای
همینه که این کارها رو می‌کنند. برای همینه. دارن
دنبال فطرتشون می‌گردند. دنبال عقلشون دارن
می‌گردند. ولی پاسخگو پیدا نمی‌کنند. پاسخگو پیدا
کنند، می‌رن. می‌رن به طرفش. مرض ندارند، مرض
ندارند. جوون غرض نداره. چه مرضی داره؟ چه
غرضی داره؟ اون مرض رو ماها داریم که ریش‌ها
مون سفید شده. ماها هزار تا غرض و مرض و
تعلقات و دنیا و گرفتاری‌ها و مسائل دیگه تومون
هست. جوون تعلق نداره. جوون دنبال فطرتش
می‌ره. به دنبال عقلش می‌ره. به دنبال دلش می‌ره.
ولی جوابی نمی‌یابد. جوابی پیدا نمی‌کنه. حالا من
یه سؤال دارم می‌کنم. البته این از نقطه نظر اصولی،
این صحبتش شده و بحثش شده. اگر یه سؤال کنیم.
یه جوان مسیحی که ما در صداقتش شک نداریم، اگر
در خودمون شک کنیم، تو اون شک نمی‌کنیم. در

صداقتش، در ضبطش، ضبط مطالب، ذاکره‌اش،
کلامش، حفظش، این‌ها اگر بهتر از ما نباشه، بدتر از
ما نیست. مگه نیستند؟ همه که فقط ما نیستیم! همه
هستند، آدمند دیگه! در صداقتش در ضبطش در
امانتش شک نداریم. بیاد بگه من رفتم پیش امام
صادقِ شما و در کنار او نشستم و امام صادقِ شما این
مطلب را گفت، این برای ما حجت نیست؟ قطعاً
حجته! قطعاً حجته! چرا؟ چون ملاکِ برای پذیرش،
اون ملاک در این وجود داره. عبارت از چیست؟
صداقت و عدم خطا، عدم خطای متعارف و ذاکره و
امانت. وجود داره. حالا می‌خواد مسیحی باشه،
می‌خواد یهودی باشه، می‌خواد گبر باشه، می‌خواد
کمونیست باشه، هرچی باشه. کمونیست باشه.
باشه. خدا رو قبول نداره، ولی راست می‌گه، به ضرر
هم باشه... و ما یقین داریم. ما یقین داریم که این،
نه. می‌گه من معاد رو قبول ندارم، اما یهودی‌ها و
نصرانی‌ها خب قبول دارند، ولی بر فرض بگه من
معاد رو قبول ندارم، ولی به تو خیانت نمی‌کنم.

یه وقت یکی از اقوام سببی ما، می‌گفت من در

یه جایی بودم، در یه شرکتی بودم در همون زمان سابق، زمان شاه، یه شرکتی بود مربوط به شرکت نفت بود و این‌ها که درش انگلیسی‌ها و این‌ها بودند، یه شخصی بود در یکی از همین شهرستان‌ها، این مدیر یه قسمتی بود، انگلیسی بود. ما با هم رفیق شدیم. یه روز آمدم بهش گفتم فلانی من یه سؤال دارم ازت. گفت چیه؟ گفتم که چرا شما دست از سر ما بر نمی‌دارید؟ شما انگلیس‌ها؟ یه سؤال. چرا دست از سر ما بر نمی‌دارید؟ از سر ما ایرانی‌ها؟ ول کنید پاشید برید پی کارتون. پاشید برید. خلاصه.

سرشو انداخت پایین، گفت به من مهلت بده، اولش که گفتش که این حرفها چیه می‌زنی؟ فلان، گفتم بابا این حرفها رو بذار کنار، خودمونیم دیگه، ما خودمونیم دیگه، بذار کنار و راستشو می‌خوام به من بگی دیگه. بازی درنیار واسه‌مون! بازی درنیار. گفت به من مهلت بده.

بهش مهلت دادم، سه روز بعد منو صدا کرد تو دفترش گفت بیا کارت دارم. گفت سه روزه دارم فکر می‌کنم. - بین! - سوالی از من کردی که برای

پاسخش یا باید به رفیقم خیانت کنم یا به مملکت.
ببینید! یا به رفیقم دروغ بگم، تو رفیقمی، یا به
مملکت و مصالح مملکت دیگه. و من خیانت به تو
را بر خود نپسندیدم. اینجا اومد مردونگی کرد،
مردونگی کرد و خلاصه، دیدم به تو، چون مملکت
من کار خودشو می‌کنه. حالا چه به تو دروغ بگم یا
راست بگم، اون پدر سوخته‌ها! - من دارم می‌گم!
اون که نگفت پدر سوخته! اون پدر سوخته‌ها کار
خودشون رو می‌کنند. این ممالک کفر و فلان و این
چیزها کار خودشون رو می‌کنند. - مرحوم آقا
می‌فرمودند که: هرکی هرچی بگه مرگ بر فلان، من
می‌گم مرگ بر انگلیس! ما کاری به هیچی نداریم.
حالا تو بگو مرگ بر این، مرگ بر اون، چپ، راست،
شمال، جنوب، پایین، بالا... من می‌گم مرگ بر
انگلیس. مرحوم آقا می‌فرمودند. و راست هم
می‌گفتند. حق با ایشون بود -

من دیدم که خیانت به رفیقم نمی‌تونم بکنم.
جوابش اینه: تا شما نفت دارید بدبخت و بیچاره
هستید! این جوابشه. خب حالا اون یه جوابی داده.

ولی صحبت در اینه، بالاخره اینطور هم نیست که افرادی که فرض بکنید که حالا مسیحی باشند، حتما همیشه دروغ می‌گن یا همیشه باید خیانت کنند، یا همیشه باید چیز کنند. نه! ممکنه که افرادِ راست باشند.

بنابراین، حجیت قبول خبر عادل، اون حجیت نسبت به خبر غیر متدین، و غیر ملتزم مطمئن به مصادفت با واقع و انطباق با واقع، همون حجیت وارد و جاری‌ست. هرکسی که می‌خواد باشه. چرا؟ چون می‌شه راه. خود همین هم می‌شه شارع و راه به واقع. می‌گه من امروز نشسته بودم پیش امامِ شما، امام صادق، یه شخصی آمد راجع به قضیه‌ی چیز، راجع به یه قضیه‌ای، این گفت و حضرت، ایشون هم اینطور جواب دادند. گفتم درست شنیدی؟ می‌گه بله. اون درستی که اون می‌گوید، به نظر من از درستی که حتی ابی بصیر می‌گوید، فرض کنیم بالاتره. یعنی هوشش از ابی بصیر بیشتر. گوشش از ابی بصیر بیشتر. حالا اون که دیگه از اصحاب خاص امام صادق بود، ولی دیگه در همین چیزای ظاهری.

در همین قوای ظاهری. نه مربوط به مراتب ایمان و این‌ها، نه. خب اون‌ها جداست. همونطوری که بر ما واجب است عقلاً که از ابی بصیر به عنوان آنه شاگرد امام صادق، و فرد عادل و صادق، حکمی را از امام علیه السلام نقل بکند واجب است اطاعت کنیم، همونجور بر ما واجب است عقلاً، که از حکمی که یک یهودی، نصرانی، هرکسی که اطمینان قلبی به صداقت او داریم، از امام علیه السلام اگر نقل بکنه، ما باید اطاعت کنیم. هیچ تفاوت نمی‌کنه. چرا؟ به خاطر این‌که در هر دوی این‌ها، حیثیت انطباق خبر با **مخبر^{عنه}**، لحاظ شده است. بلکه این از اون‌جا بالاتر. فرض کنید که کسی که هوشش بالاتره، دقتش بیشتره، عین ضبط صوت اصلاً میاد می‌گیره پس می‌ده. عین ضبط صوت پس می‌ده. یه واو هم جا نمی‌ندازه. و حتی در مقام تعارض و ترجیح هم، ما به قرائن مرجّحه این قسمی می‌توانیم ترتیب اثر بدیم. در مقام تعارض‌ها! می‌تونیم ترتیب اثر بدیم.

پس بنابراین، راه و وصول به واقع، اون راه، ملاک است، نه شخص خاصی که اون شخصِ خاص برای

انسان اون راه را تبیین کند. این حکم چیه؟ حکم عقلیست و حکم حصولی. بر این اساس، کلام رسول خدا، چرا برای ما حجت است، چون یک: رسول خدا در دعوی به رسالت خودش، صادق است. می‌گوید که من رسولٌ من الله. رسول خدا صادق است. این صداقت را ما از رسول خدا دیدیم. امانت را از رسول خدا دیدیم. حالا اصلا کاری به معجزات و این‌ها نداریم. اصلا به معجزات کار نداریم. اون‌ها حالا به بحث‌های دیگه داره. ولی از نقطه نظر صداقت، شک نداریم که رسول خدا در این ادعایی که می‌کند که من نسبت به حقایقِ غیب اطلاع دارم، نسبت به مصالح و مفاسد اطلاع دارم. وقتی که این ادعا را می‌کند، کلام رسول خدا، برای ما، عقلا می‌شه حجت. همین مطلب در مورد ائمه هم هست. هیچ تفاوتی نداره. حالا این از نقطه نظر عقلی، که این مطلبی که امشب گفتم، خیلی مطلب مهمی بود. خیلی مسئله مهمی بود و جا برای اون مطالب بعدی....

در آیات قرآن هم مگه نداریم؟ **إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ**

﴿الطارق، ۱۳﴾ **وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ** ﴿الطارق، ۱۴﴾ کلام

رسول خدا، فصل است. یعنی غیر قابل تردید. کلام
فصل، به کلام مائز بین حق و باطل می‌گن. غیر قابل
تردید، غیر قابل شبهه. و ما هو بالهزل، مثل حرفهای
شماها نیست که صد من یه غاز هم نمی‌ارزه
حرفهاتون! عقلیاتتون توهمات! چه برسه به توهمات
و اعتبارات و تخیلاتتون! چه برسه به تخیلاتتون!
عقلیاتتون توهمات!

یا چی؟ آیات قرآن! **وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ**

﴿الحشر، ۷﴾! فضولی موقوف! هرچه که پیغمبر
می‌گوید، باید بپذیرید. خب چی را می‌گه باید
بپذیرید؟ چی؟ هرچه را که می‌گوید. [گوید]. ما ایتیکم
الرسول. هر حکمی را که بیان می‌کند برای شما، هر
مطلبی را که می‌گوید برای شما، چه امر چه نهی، چه
خبر، چه انشاء. فلان قضیه اتفاق افتاده و به حکم هم
کاری نداره، فخذوه. بپذیرید! این عمل را
انجام بده! فخذوه! باید بپذیرید! اون عمل را انجام
نده! فخذوه! باید بپذیرید! چرا فخذوه؟ لِإِنَّهُ إِنَّهُ لَقَوْلٌ
فصل! کلامش فصل است. خطا ندارد. منطبق با واقع

است. منطبق با مخبر^{عنه} است. منطبق با واقع است.
منطبق با مخبر^{عنه} است. منطبق با مصلحت و مفسده
نفس الامریه است. وقتی منطبقه، عقل به شما
می گوید. اصلا کاری به دین هم نداریم، می گم اگر
کافر بودیم! اصلا کافر باشیم. خود کافر می گه باید
پذیریم.

مرحوم آقا می گفتند: ما وقتی که در هنرستان
بودیم، یه استاد داشتیم، دکتر فنی فلان بود، چی
اسمش... حالا چرا... مرده دیگه... فوت کرده...
این اصلا توده‌ای بود، کمونیست بود، توده‌ای بود.
بسیار هم آدم چیز بود، خیلی هم آدم مغزی بود برای
خودش و این‌ها. مغزی بود برای خودش. اصلا
کمونیست بود. می گفتند یه دفعه - مرحوم آقا
می گفتند ما شاگرد اول بودیم و خلاصه این حرفها -
یه دفعه منو صدا کرد. گفت بیا فلانی، یه حرفی
می خوام بهت بزنم، آخر سال، موقع تمام شدن
تحصیلاتشون، گفتند یه حرفی تو دل منه که امسال
می خواستم بهت بزنم، تا حالا بهت نردم. ببینید! حق
رو انسان باید پذیره، هر که می خواد باشه. مطلب

درست رو باید پذیره، هر که می‌خواد باشه. هر که می‌خواد باشه. مطلب صحیح باید پذیره.

آمد، گفتش که حسینی، می‌دونی که من کمونیستم. گفتم آره! می‌دونم. گفت که می‌دونی به خدا اعتقاد ندارم. ماده و فلان و از این چیزها. گفت [م] بله [می‌دونم]

گفت ولی یه چیزی بهت بگم. گفت می‌دونی که من، از همین آخوندها و فلان و این حرفها، بشدت متنفرم! گفتم آره! اینم می‌دونم! اینم می‌دونم! از این فلان همه چی! کمونیستم دیگه...

ولی یه چیز بهت بگم! از صحت عمل تو - کاری به آخوند ندارم، می‌دونم پدرت هم آخونده. - از صحت عمل تو و از صداقت تو و از حسن رفتار تو، اینو بهت بگم، که اگر اسلامی هست، تو مسلمونی! اگر اسلامی درست باشه، تو مسلمونی! ببینید! یه کمونیست! کمونیسته! اعتقاد به خدا نداره! چه برسه به پیغمبر خدا و چه برسه به این‌هایی که ادعای نیابت می‌کنند! همین علما و فلان و نیابت عامه، خاصه، نمی‌دونم چی و...! هیچی رو قبول نداره! ولی

صداقت رو قبول داره. حسن رفتار رو قبول داره. حسن سلوک رو قبول داره. چرا قبول داره؟ چون فطرت داره. کمونیسته، ولی فطرت داره. عقل داره. عقلش بسته نشده بر همه چیز. می‌گه اگر قرار باشه اسلام درست باشه، این اسلام، تو مسلمونش هستی، نه اینایی که ادعا می‌کنند. اونم می‌فهمه، که تو هر جایی هم کلکه، هم آله! هم دو لکه! هم... اونم می‌فهمه که درست کجاست؟ دقت بفرمایید! و فیه مطالب قابل للتأمل! که صداقت کجاست؟ این کمونیسته! نصرانی‌هاشم می‌دونند. یهودی‌هاشم می‌دونند که آدم راست کیه، آدم غیر راست کیه. ها؟ چون فطرت رو از دست نداده، عقل رو از دست نداده. یعنی همون عقلی که ما را ملزم می‌کند به اطاعت از حق، همون عقل هم به اون کمونیست می‌گه این درسته. دوتا عقل که نداریم، یکیه دیگه. اون عقل هم می‌گه این درسته، این غلطه. این کار غلطه، اون کار درسته. وقتی شما به یه کمونیست دروغ بگی، این جایزه؟ اون نمی‌فهمه این دروغه؟ به یه نصرانی شما خلاف کنی، تقلب کنی، مکر کنی،

اون نمی‌فهمه؟ حالا چون نصرانیه باید بهش دروغ
گفت؟ چون نصرانیه باید سرش کلاه گذاشت؟ چون
نصرانیه وقتی می‌خوای جنس رو بدی، اون ترکش
رو به خودت برداری، بهش بندازی؟ ها؟ چون
نصرانیه دیگه، یهودیه دیگه؟ نه! خلافه! باید با
نصرانی هم با حق برخورد کرد!

مرحوم آقا چی می‌فرمودند؟ می‌گفتند ما با همه
باید به راستی و به حق برخورد کنیم. این اصل اولی
در مبانی سیاسی مرحوم آقا بود. سنهٔ چهل و دو!
گفتند ما باید - عبارتشون [این بود] - به شاه هم
راست بگیم. شاه! آدم خلاف! دروغ نباید بگیم. اون
هم باید از ما راست بشنوه. این مبنای اون طرز فکر
بود. به رئیس جمهور امریکا هم باید ما راست بگیم.
راست بگو! چرا دروغ می‌گی؟ راست! شاید در اون
هم یه نور هدایتی پیدا بشه، هدایت پیدا کنه. اونم
آدمه، مثل بقیه. مثل بقیه. مگر افرادی که مسلمون
شدند در زمان پیغمبر، از شکم مادرشون شیعه
درآمدند؟ همه کافر بودند! مشرک بودند، کافر
بودند، چی بودند... خب الان هم همینطور. الان ما

از اینور و اونور مگه نمی‌شنویم؟ نصرانی‌ها دارن
مسلمون می‌شن، فلان می‌شن، حتی بعضی‌هاشون
هم از چیزهای سیاسی و رجال سیاسی هم هستند!
خیلی خب! فطرت دارند، عقل دارند، چی دارند،
خب یه جرقه‌ای می‌زنه، نوری می‌زنه، شخص چیز
می‌شه. این طور نیستش که هدایت فقط مختص ما
باشه. برای همهٔ افراده. خودمون در رو می‌بندیم.
خودمون یه پوششی می‌ندازیم رو قلبمون. خودمون
انجام می‌دیم. ولی پوشش... مرحوم آقا
می‌فرمودند: به شاه هم باید راست بگید. اون راست
از ما بشنوه، دروغ نشنوه. اون می‌فهمه. چرا ما باید
اینو بگیم؟ چرا؟ چون ما دعوی نیابت پیغمبر رو
داریم می‌کنیم. اگر دروغ بگیم، اون درنمیاد بگه
پیغمبرتون هم دروغ می‌گفت مثل شما؟ اونوقت چه
جوابی داریم بگیم؟ چی جوابی داریم؟ شما به من
دروغ گفتی خیال کردی من نمی‌فهمم؟

خیال کردی من متوجه نمی‌شم؟ شما که دعوی
نیابت پیغمبر رو داری، آیا پیغمبرتون هم مثل شما
بود؟ مثل شما بود؟ این جاست که آدم باید سرش رو

بندازه پایین. لذا مرحوم آقا می فرمودند که باید
 مسیرمون از اون نقطه اول، همون مسیر رسالت
 پیغمبر باشه. از اون نقطه اول. نه اینکه هر کاری
 دلمون خواست بکنیم، بکنیم، حالا بعدا یه چیزی
 بشه. همون نقطه اول، مسیر باید مسیر صدق باشه.
 امانت باشه. درستی باشه. همنوعی باشه. لطف
 باشه. کرامت باشه. گذشت باشه. اینا دیگه، همینا
 دیگه، همینا دیگه. اسلام حیّ و حاضر به دست ما
 رسیده بعد هزار و چند صد سال، خبر نداریم چه بر
 سر اونا اومده. پس اسلام توسط ما اینور و اونور
 رفت؟! دوزار بده آش، به همین خیال باش!
 توسط ما رفت؟! توسط اونهایی رفت که راست
 گفتند. امانت داشتند. درست عمل کردند. به
 مردمشون دروغ نگفتند. به مردمشون دروغ نگفتند.
 چون دروغ را مردم می فهمند و راست را می فهمند.
 و حق را در این دو طیف، پیدا می کنند. پیدا می کنند.
 انشاءالله اگر خدا توفیق داد، بقیه مطالب برای
 شب آینده تا ببینیم چی می شه.

اللهم صلّ علی محمد و آل محمد